

А К А Д Е М И Ј А
ТЕХНИЧКО-ВАСПИТАЧКИХ
СТРУКОВНИХ СТУДИЈА

ТЕХНИЧКА МЕХАНИКА ДИНАМИКА

Studijski programi:
ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Nastavnik:
dr Boban Cvetanović

školska 2019-20

Šta je dinamika i koje veličine izučava?

Dinamika (grč. dynamis = sila)

*deo mehanike u kome se proučavaju **zakoni kretanja** materijalnih tela pod dejstvom sila koje su uzroci kretanja ili mirovanja.*

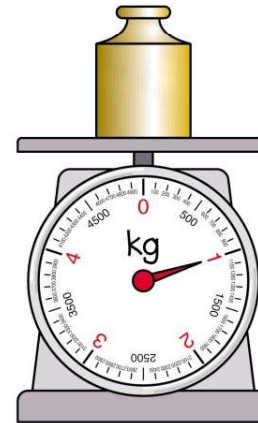
Za razliku od kinematike, ovde se pri proučavanju kretanja tela **uzimaju u obzir i sile koje deluju na telo kao i masa samog tela!!!**

POJAM MASE

Masa je jedna od osnovnih
veličina u dinamici.

To je skalarna veličina čija
je jedinica kilogram (kg).

mass → **kg**

Masa tela je mera inernosti tela!!!

INERTNOST

je svojstvo tela da brže ili sporije menjaju brzinu svog kretanja pod dejstvom istih sila.

U istom vremenskom periodu različita materijalna tela, pod dejstvom istih sila, imaju različite brzine i pomeraju se za različita rastojanja pri čemu se kaže da imaju različitu inertnost.

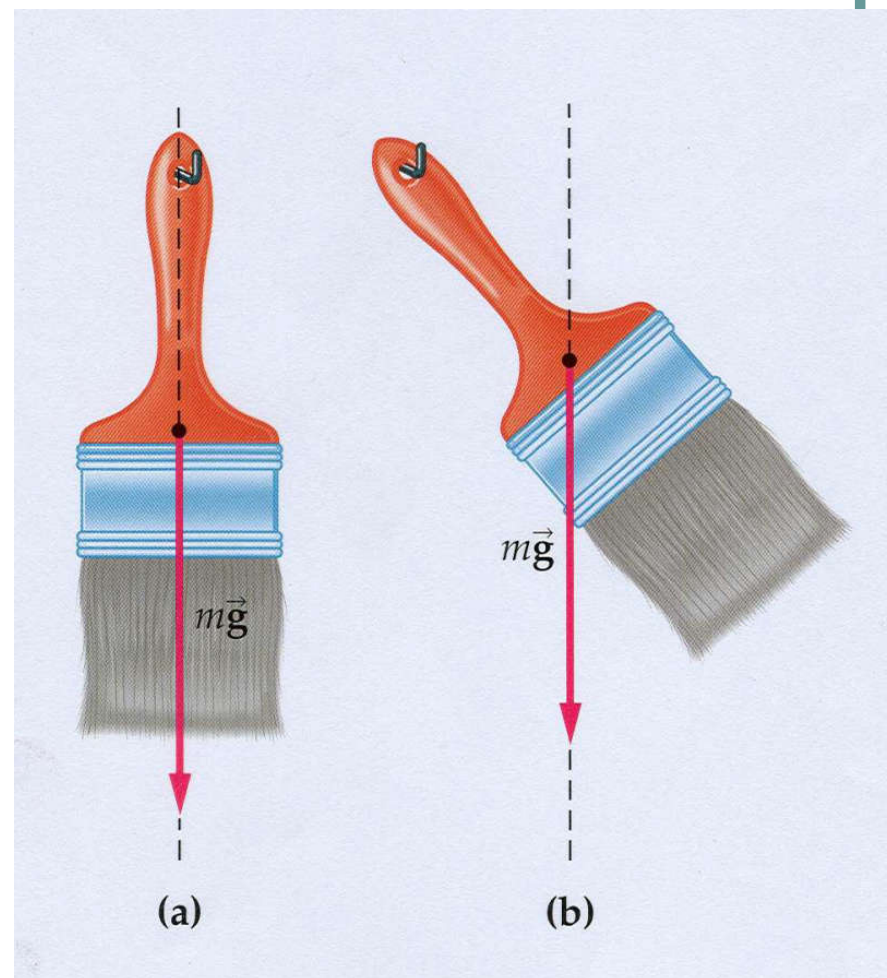
TELA VEĆE MASE JAČE SE OPIRU PROMENI STANJA KRETANJA I ZA NJIH SE KAŽE DA SU INERTNIJA.

POJAM TEŽINE

Težina tela je sila kojom (zemljina) teža privlači tela.

Ima vertikalni pravac, a smer ima naniže ka centru Zemlje, bez obzira na položaj tela. Koncentrisana je u težištu (centru mase) i ima intenzitet

$$G = m \cdot g$$

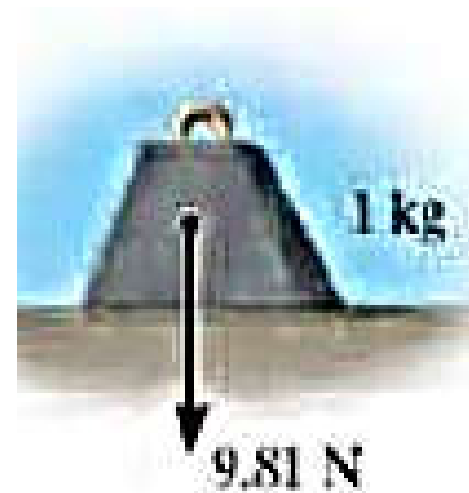
Odnos mase i težine

Težina tela: **$G=mg$** ,

g-ubrzanje teže i na za Zemlju iznosi $g=9,81\text{m/s}^2$

$$1\text{kg} \cdot 9,81\text{m/s}^2 = 9,81\text{N}$$

$$\mathbf{1\text{kg} = 9,81\text{N}}$$

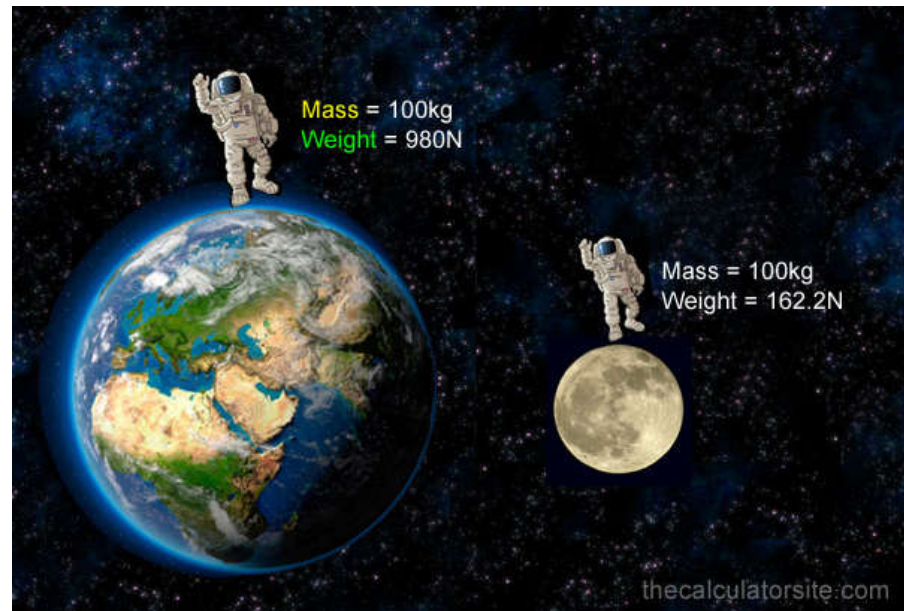

Pojam težine

S obzirom da čak i ubrzanje zemljine teže nije svuda isto (na polovima je 9,83, a na ekvatoru 9,78), a na drugim planetama su vrednosti ubrzanja teža tih planeta potpuno različita u odnosu na zemljino (npr. Sunce 274.13, Merkur 3.59, Venera 8.87, Mars 3.77, Jupiter 25.95, Saturn 11.08, Uran 10.67, Neptun 14.07), može se zaključiti da se

**TEŽINA TELA
MENJA,
ALI MASA OSTAJE
NEPROMENJENA!**

Bestežinsko stanje-nulta gravitacija (eng. *zero gravity, weightlessness*)

Stanje u kome **gravitacija ili sila zemljine teže, nema nikakvih uticaja**, ili čije se dejstvo ne oseća u organizmu živih bića ili na predmetima.

Ovo stanje je najizraženije **iza Karmanove linije u svemiru**. To je zamišljena visina koja se obično koristi za definisanje razgraničenja između Zemljine atmosfere i svemira.

Zbog veoma razređenog vazduha tj. zbog gubitka aerodinamičke potpore avionom se ne može leteti iznad ove visine.

Iznad ove linije (granice) vladaju zakoni balistike, i kroz nju se kreću isključivo letilice na raketni pogon.

Danas je zvanično usvojeno da se Karmanova linija nalazi na visini 100 kilometara od površine mora.

Postoje prostori na Zemlji ili u njenoj atmosferi u kojima dejstvo gravitacije nije primetno (ili je jedva primetno), kao što je to u toku slobodnog pada u vakuumu ili u satelitskim sistemima i specijalnim trenažnim avionima

Osnovni zakoni dinamike- Njutnovi zakoni

Zakon inercije (I Njutnov zakon)

Svako telo ostaje u stanju mirovanja ili jednolikog pravolinijskog kretanja dok pod dejstvom sile ne bude prinuđeno da to svoje stanje promeni.

Ovaj princip ukazuje na mogućnost postojanja sile. Kretanje bez sile naziva se kretanje po inerciji.

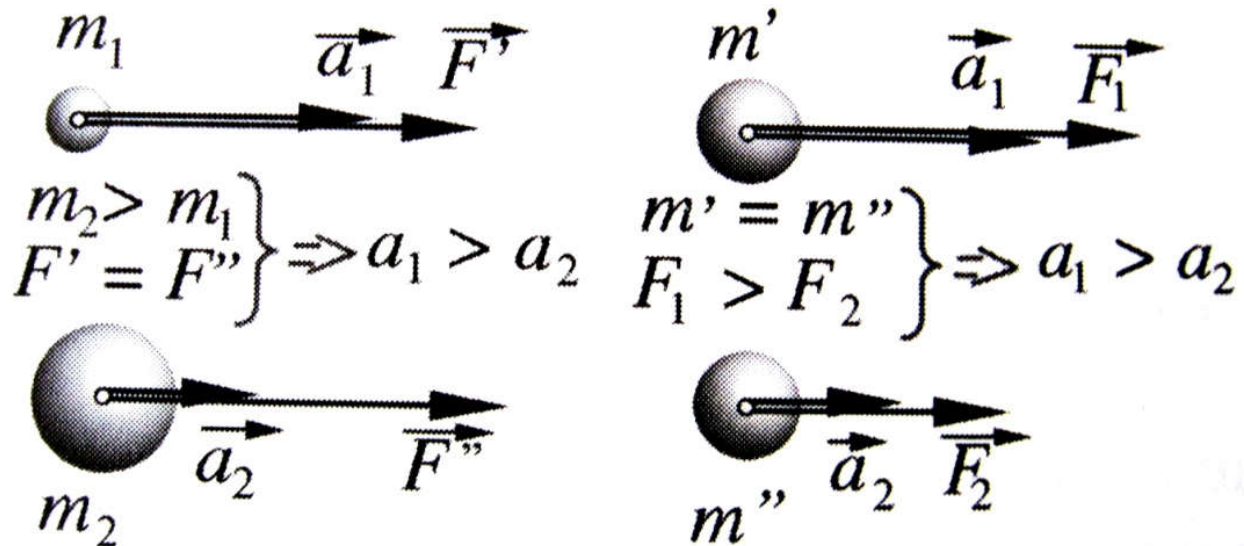
Zakon sile i ubrzanja (II Njutnov zakon)

Proizvod mase i ubrzanja jedne tačke, koje ona dobija kada na nju deluje data sila, jednak je po intenzitetu toj sili, a pravac i smer ubrzanja poklapaju se sa pravcem i smerom te sile.

$$F = m \cdot a$$

Ovo je osnovna jednačina dinamike

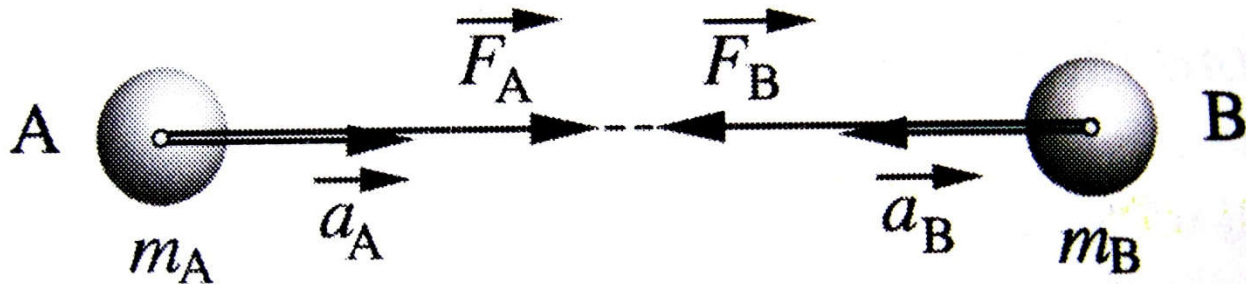
Dve različite tačke pod dejstvom jednakih sila dobijaju ista ubrzanja samo ako su mase tačaka jednake. U suprotnom će tačka čija je masa veća dobiti manje ubrzanje i obrnuto.

Osnovni zakoni dinamike- Njutnovi zakoni

Zakon akcije i reakcije (III Njutnov zakon)

Sile kojima dejstvuju materijalne tačke jedna na drugu međusobno su jednake, imaju iste pravce, a suprotne smerove.

$$\vec{F}_A = -\vec{F}_B \rightarrow m_A \vec{a}_A = -m_B \vec{a}_B$$

$$a_A / a_B = m_B / m_A$$

Veličine ubrzanja koje saopštavaju materijalne tačke jedna drugoj obrnuto su proporcionalne masama tih tačaka

Hvala na pažnji

